

Pīrūbežys pazudušū pādu retrospekceja

Pīrūbežys pazudušū pādu maklātuoji i cymt ruodeituoji – Ričards Benislavskis (nu kreisos) i Edijs Strušeļs.



Jana Skrivļa-Čevere

“Azini, kuodiel pazudušū pādu? Tuodiel, ka acylvākim ir pazudušys pādys iz šū pusi. (..) Tys beja, tys vēl ir. (..) Mes stuostom kai beja, bet patīseibā nu tuo nikuo nav.” Ar taidim īvodvuordim suocās divu jaunīšu – Ričarda Benislavskā i Edija Strušeļa – videostuosts par tū, kas radzāts, dziedāts, pīdzeivots i, golvonais, sajuts, kuojom apstaigojūt pīrūbežu. Ričards šūbreid vuicuos Latvejis Universitatis programmys “Kulturvidis montuojuma izpiete i aizsardzeiba” 1. kursā, par sovu sātu jis sauc Tūmužu cepli. Edijs ir nupat absolviejs Latvejis Muzykys akademeju, ir pianists i koncertmeistars i sevi skaita par dekšuoŗiti. Taisni Dekšuoŗēs – pyutieju orkestrī – jī ari īsapazynuši i klivuši par lohim draugim.

Aicynuoju Ričardu i Ediju pastuosteit vaira par tū, kai roduos ideja, kai vyss topa, i kas breineigs pīdzeivots ceļā. Bet pats stuosts sešuos serejuos apsaverams ite – www.youtube.com/@PPRetrospekceja.

Pastuostit, kai roduos dūma itam pīdzeivuojumam?

Ričards: «Tūlaik vēl vuiciejūs vydusskulā. 11. klasis beiguos Edijs piec vīna sova brauciņa iz koncertu pīrūbežā maņ atsuteja *Whatsapp* audio ziņu, stuostūt, ka es varātu byut pīteikami troks jaunīts, lai uztaiseitu blogu voi kū tamleidzeigu par Latgolys i pīrūbežys apceļuošonu. Maņ pateik apsavērt i izpieteit vysaidys pamastys vītys, bīži braukoju pa Latgolu, pa Latveju. Kaidu pusūtru godu piec tuos zinis meklieju materialus, informaceju, lasieju daudz viesturyskūs laikrokstu i gruomotu par pīrūbežu. Nui, principā vyss suokuos ar materialu savuokšonu.»

Parkū izavieliejit izstaiguoit taisni Ludzys i Kruoslovys nūvodu?

Ričards: «Suokumā beja vīnkuorši dūma par pīrūbežu, bet Zīmeļlatgolā tī vysī objekti ir drupeit tuoluok cyts nu cyta, i beja gryušai logiski saplānuot naktsmuojis, kur uzluodēt tehniku, puorsyteit failus i tt. Maņ jau pyrma vysa ituo pošam beja *Google Maps* atzeimāti punkti ar muižom i bazneicom Latvejā, ari dažaidom viesturyskom i interesantom vītom – meža celim, tyltim, ainavyskim dobys skotim –, kū es grybātu kaidreiz apsavērt. Tūlaik lasieju Valentina Lukaševiča gruomotu «Dīnvydlatgolys stuosti», tī atrodu vēl puors interesantys vītys, kurys pīlikt kluot, tai ari saplānoju i salyku taidu logisku maršrutu, kū mes teišam varam izīt bez līkys braukuošonys. Vīneigais, kū mes atsaļuovem, beja braukt ar autobusim, lai nav juoīt bezjiedzeigi kilometri pa asfaltim voi mežim, kur nav eisti kū redzēt.

Suokumā plāns beja suokt ar Ludzys nūvoda Pušmucovu i īt gar pīrūbežu pa vīnu pusi Daugovai, tod pa Sieleju, ūtru pusi Daugovys lūkim, iz Preiļu голу, nu Preilim i Viļānim augšā iz Rykovu leidz pat Bonifacovys muižai, kas ir Lubuona ūtrā pusē pi Rēzeknis–Guļbinis šosejis. Tūmār suokom ar Leidumņikim, i, tai kai maršrutā nu Preilim leidz Lubuonam ir myusu vacuoku, vacvacuoku dzymtuos vītys i mums vyss vairuok voi mozuok radzāts i zynomys, tī da golam nanūuojom.

Nui, mums ir materials ūtrajai sezonai par Daugovys lūkim i Preiļu pusi, bet lai tei toptu, munupruot, suokumā ir juonūvietej tys, kas jau ir izdareits, – seši raidejumi, kas ir uztaiseiti, jīmūs īguļdeitais dorbs. Jī ir gona gari – gondreiz četrus stundis, tī ir kū nūsavērt, kū padūmuot.

Vysleluokais nūvietejums mums laikam byutu Bonuks, i tys ari ir tys mierkis, iz kū mes pagaidom ejam. Ja

mes jū dabuosim, bolva aizceļuos iz Landskoronys bazneicu pi Dīvmuotis, lai ir svieteiba turpynuot ūtrū sezonu. Runojūt par nuokūtnis plānim, pyrmkuort, juopabeidz itys maršruts, bet ari Zīmeļlatgolā ir cīši daudz interesantu vītu, kurys mes grybātu apstaiguoit.»

Vyss ir radeits – filmāts, salykts, īrunuots, īdzīduots i tt. – pošu rūkom, pošu spēkim i par pošu leidzeklim?

Ričards: «Vyss tys, kū mes izdarejom, principā vairuok voi mozuok ir divu cylvāku dorbs. Muzyka, vysī īroksti – gon studejā īraksteitais albums, gon cyta muzyka, kas ir raidejumūs, – tys ir Edija dorbs. Munā ziņā beja maršruta sastuodeišona, video apstruode, scenarejs i produciešona – vysa salikšona kūpā. Pīriks, ka mums tys redziejums i sajūtums, kū mes redziejom i kū nu tuo vysa varam pajimt, ir cīši leidzeigi.

Jau nu pošā suokuma mums beja ideja vysu dareit pošim, na caur kaidu voi kaida projekta ītvorūs. Vyss, kū mes sapierkom, – tehnika, drons, mikrofony, ari telefons – vyss ir filmāts ar telefonu –, tys beja pīriks studentim vārā jemams īguļdejums. I kur nu vēl naskaitomys nagulātys stuņdis vāluok, vysu likūt kūpā, montejuūt, puortaisūt, īrokstūt bolsu. Tys vyss beja nu myusu kuldys, pošu spēkim, pošu dorbs, bet nivīnā breidī nu tuo nagribējom atsakuopt.

Edijs: «Es nūteikti nikod navarātu tai izveiduot tū stuostu, kai Ričards tū izdareja. Stuosti, asūt iz vītys, tymā mirklī, prūtams, ir vēl daudz reižu aizraujūšuoki, bet tys kolorits teišam ir paruodeits nu sirds i dvieselis. Nav jau tai, ka mes tikai īlykom internetā video i niu ceram, ka kaidis tū ari vērsīs. Mes spēlējom koncertus gon Indrā, gon Leidumņikūs, kur mums par puorssteigumu i lelu pīku svātdīnē, trejūs dīnā beja pylna zāle. Spielieju latgalīšu komponistu skaņdorbus, tū latgalīšu kamer muzyku, kas dīmžāl teik ratuok spēlāta i klausāta. Patīseibā loba materiala latgaliski ir cīši daudz, bet vaicuojumys – voi tam ir patārātuojys? Tūmār tys, kū nūteikti grybu uzsvērt – Latgolys kulturys dzeive nasabeidz ar Goru.»

Runojūt par muzyku, Spotify i YouTube ir albums «(Pi)Rūbeža» ar 10 dzīsmem. Kai tuos topa?

Edijs: «Ite lelu paldis grybu saceit Raimondam Kuzņecovam, kurs jēme vārā vysys munys kaprīzis i syuteja na vīnu viņ vuordu variantu, kas darātu manis aizsyuteitajom bīldem i melodejom, i tuos ryndys, kas голу golā topa, teišam ir skaistys. Četrom dzīsmem es pats asu vuordu autors – juos manī jau beja, i kaidā mirklī piec myusu guojīņa vajadzēja vīnkuorši apsasēt i pīraksteit. Albumā Una Romāne spielej flautu, dzīd Aija Jermoloviča i Gunta Greisle, ari Ričards – tys ir jis tamā dzīsmē, kas albumā pyrmuo i ar kuru suocās vysys serejis – «Kur rūbežys suocās, Kod juosastuoj mums...». Tei ir kai apcere par tū, ka bīži viņ mes beistamīs nu rūbežys, ari ziņuos par tīni parosti nikuo loba navar dziedēt. Bet ir juopasaļau i juodūd īspieja – cereibā, ka tei pīredze teišam byus svieteiga.»

Kas beja sarežgeituokais i kas breineiguokais ceļā?

Ričards: «Sarežgeituokī varātu byut laikapstuokli, lai ari kūpumā par jim syudzētīs navaram, jū gondreiz vysys dīnys beja saulainys. Vysnapateikamuokī nūteikti beja suni. Lai ari jī bīži ir pi kēdis, tūmār tei kēde ir taida, kaida ir. Beja ari puors pa vaļai, kas cīši sorguoja sovu sātu, i breižam tuos situacejis beja jau iz rūbežys, bet labi, ka vyss beidzēs labi.

Breineiguokū izceļt ir gryuši. Tei varātu byut Landskoronys bazneica, iz kuru vyspuor nabeja plāna dūtīs, tū izlēmē īprikšējā vokorā, cēlemēs agri, kaidūs pīcūs, lai varātu iz tīni aizbraukt. Tys stuosts, kū mes tī dabuojom, bazneicys ansamblis, kas ir sasaglobuojs, beja taidys puorssteigums. Tik lelys i skaistys bazneicys nacēle vīnkuorši taipat. Tī, munupruot, taipat kai Pasīnē, kur mes dīmžāl nabejom itamā reizē, ir svātvītys voi vysmoz katedralis potencials.

Vyss ceļš beja puorssteigumim puorpiļdeits, i kotra dīna nese jaunus cylvākstuoistus, kurus nivīnā viesturis gruomotā voi vacā laikrokstā naatrassi i nadabuosi. Paradoksali, bet vīns nu stuostu, kū mes vysvairuok asom stuostejuši, kas īzasprīds golvā, ir par Vaļeru. Blokus tīm breineigajim dobys skotim, vītom i cylvākim ir ari tei stereotipyskuo Latgolys puse, ar kuru cylvāki, eipaši tī, kas nav nu Latgolys, vysbīžuok jū asociēj – dzāruoji mozuos soluos. Tys stuosts ir nu Vacslobodys, Istrys, kas ir vīns nu, munupruot, skaistuokajim Latgolys cīmim – storp trejim azarim, taidā kai pussolā, tī ir vacuos kūka sātys i myurātuos bazneicys. Ainova tī ir vīnkuorši fantastiska, bet taidā vītā uzarūn dzāruojys Vaļera, kurs vasalu stuņdi, gaidūt autobusu pītūrā, navaicuots doluos sovā pasauļa redziejumā, i mums vīnkuorši vajag jam pīspēlēt, lai nabyutu osys diskusejis voi vēl trokuok. I tys atstuoju tik kontrastejūšu īspaidu saleidzynuojumā ar vysu cytu, cylvākim, kas teišam skaisti stuosteja vierteigu informaceju. Bet tei ari ir daļa nu Latgolys i sovā ziņā Latgolys kolorits, tys, ka mums ir vairuokys tauteibys i ticeibys viesturyski ite vysod leidzuos pastuoviejušys.

Prūtams, kotra dīna beja pilneigi unikāla, i tys vyss ceļš ir juosaver kūpumā kai vīns vasalums, jū navar tai sadaleit. Koč raidejumi ir veiduoti pa pūsmim, bet myusu



Landskoronys bazneicu, iz kuru suokūtneji nimos nabeja plānuots dūtīs, i juos stuostu jaunīši min kai vīnu nu breineiguokajim pīredzem ceļā



Edijs ar klavīrkoncertu Leidumņiku kulturys nomā sapulcynuoja skateituoju pylnu zāli



Edijs i Igors Zabīļevskis juo caltajā Svātajai Giminei veļteitajā kapelā Leidumņikūs

golvuos tys vyss beja vīns garš ceļš, Latgolys izzynuošonys process, kurā mes vīnkuorši laipuojom cauri vysam tam, kas ir bejs, i kai mes tū saprūtām.»

Jiusu ceļš pamatā vad cauri bazneicom. Cik lela vīta jiusu dzeivē ir ticeibai i Dīvam?

Edijs: «Prūtams, ceļā beja ari muižys, patmalis, dažaidys sātys, bet patīseibā, nui, Latgolys kulturvidē vaira ir izteikta tei bazneica i ticeiba. Ka runojam par personeigū puorlīceibu i ticeibu – voi tu vari byut latgalīts, ka tu natici? (*smejās*). Ka jau nu bierneibys esi bejs bazneicā, cytaiz navar. Es septeņus godus spieleju varganis dažaiduos bazneicuos, šūbreid vairuok asu vāruotuoja pozicejā, braucu, verūs i smeljūs pīredzi i idejis, kas, cerams, nūderēs turpmuokajā dzeivē, spieleišonā.

Puoruok bīži, munupruot, mes bokstom vīns iz ūtru ar pierstu, suocam zaudēt tū latgalīšu vīsmīleibu, kur kotrs gosts beja gūda vītā. Tys laikam ir golvonais ticeibys apīlcynuojums, ka tu meļoj cylvākus. Nav stuosts par tū, kurs zamuok līcās voi skaļuok bļau, bet par tū, ka mums juomīļoj vīnam ūtru. Es ceru, ka mes ar itū projektu, ar tū, kū mes stuostejom i vēl pastuosteisim, tū veicynojam.

Tys ir mozais nūzīgums pošim pret sevi, ka mes runojam par tom lelajom vītom, braucam iz tīni, bet naapsaveram tuos myusu šķītami mozuos boguoteibys, kas patīseibā ir cīši lelys. Bet pošā golvonuo boguoteiba, prūtams, ir cylvāks. Lai Dīvs svietej i turās gon pīrūbeža, gon vysa Latgola.»

«Kotrs saprass pazudušū pādu retrospekceju pa sovam. Kaidam tī byus vīteju ļaužu stuosti, dobys skoti, cytam božnicu i bazneicu krysti voi vīnkuorši divu draugu ceļš pa dzimtinis ārem – interpretejit pošī. Tik braucit iz tom vītom, lai tuos tokys naizzyud pavysam.»

(citats nu raidejuma).

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Par projekta raksta «Pīrūbežys pazudušū pādu retrospekceja» saturu atbild SIA «Vietējā»».

MAF
Mediju atbalsta fonds